

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра історії та методики навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із навчально-педагогічної роботи

М.Б. Боднар М.Б. Боднар
«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **014.02 Середня освіта (Польська мова і література)**

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література)
(польська)»

Кременець – 2023 рік

Мороз О.В., Галішевський В.А. Робоча навчальна програма з ОК «Філософія» [для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 014.02 Середня освіта (Польська мова і література) за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Мова і література) (польська)»]. Кременець, 2023 р. 15 с.

Розробники:

Мороз О.В., кандидат філософських наук, старший викладач;

Галішевський В.А., кандидат історичних наук, старший викладач.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри І.Б. Скакальська

1. ВСТУП

Наше складне, динамічне, суперечливе сьогодення вимагає від людини здатності цілеспрямованої, усвідомленої, розумної орієнтації в навколишньому світі. Саме засвоєння досягнень філософської культури сприяє формуванню у особистості цієї здатності. Знання філософії підвищує культуру мислення, посилює чіткість, послідовність, аргументовану доведеність суджень, ознайомлює з правилами дискусії, посилює ефективність і переконаність мови. Освітній компонент «Філософія» передбачає засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомлення здобувачів освіти із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення; створення умов для формування світоглядно-методологічної культури здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: філософія, наука, філософ, раціональний, ірраціональний, світогляд, сенс, добро, зло, сенс життя, цінність, онтологія, свідомість, гносеологія, логіка, етика, естетика, соціальна філософія, філософська антропологія.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Нормативний компонент	
Кількість кредитів – 3	Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка	Рік підготовки:	
Модулів – 1	Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Польська мова і література)	3	3
Змістових модулів – 3		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		6	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 3.	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Мова і література) (польська)	Лекції	
		18	2
	Семинарські		
	18	8	
	Лабораторні		
	–		
	Самостійна робота		
54	80		
Вид контролю			
екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% до 67%;

для заочної форми навчання – 10% до 90%.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно-методологічну культуру здобувачів вищої освіти.

Завдання дисципліни: дати здобувачам вищої освіти цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем; ознайомити їх із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення, що давало б можливість їх альтернативного сприйняття, а отже й міркування.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у студентів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час навчання польської мови, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти; наявність soft skills, які дозволяють дотримуватися правил академічної доброчесності, бути успішними, комунікативними, відповідальними, працювати на управлінських посадах і в команді, вміння вирішувати конфліктні ситуації, управляти власним часом і дотримуватися реченців, здатність переносити набуті навички на сферу професійної діяльності та застосовувати їх у позапрофесійному контексті.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність навчатися та самонавчатися, продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

ЗК5. Здатність застосовувати знання на практиці.

ЗК6. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність до застосування сучасних методологічних, наукових і практичних основ предметної спеціалізації, наукових методів пізнання в освітньому процесі, здатність використовувати інновації у професійній діяльності та застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Результати навчання (РН):

РН1. Демонструвати знання основ філософії, педагогіки, психології, що сприяють розвитку поглиблених когнітивних та практичних умінь/навичок, майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері загальної середньої освіти, розвитку soft skills, загальної культури й соціалізації особистості, в обсязі, необхідному для розуміння причинно-наслідкових зв'язків у розвитку особистості, суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.

РН4 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти реального освітнього процесу та використовувати їх для планування, організації та реалізації прикладного мікродослідження з методики навчання іноземної мови та психолого-педагогічних дисциплін, презентувати його результати.

РН8. Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері дисциплін загальної та професійної підготовки при розв'язанні практичних соціально-професійних та лінгводидактичних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Філософія в історичній ретроспективі

Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві

Походження слова «філософія». Філософія і життя. Соціальні умови формування філософії. Духовні джерела філософії.

Співвідношення «людина – світ» як визначальний предмет філософського осмислення.

Філософські проблеми і дисципліни. Специфічні особливості філософських знань: загальність (універсальність), сутність, світоглядність, універсальна теоретична рефлексія.

Основні функції філософії: світоглядна, загально-методологічна, прогностична (евристична), критична, аксіологічна, гуманістична.

Поняття світогляду. Основні світоглядні проблеми. Структура світогляду (світовідчуття, світосприймання, світорозуміння, світоусвідомлення). Функціональні складові світогляду (віра, надія, любов).

Принципи формування світобачення (монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм).

Буденний і теоретичний світогляди та їх характерні особливості. Типи світогляду у залежності від носіїв, ставлення до історичного прогресу, ознак світовідчуття.

Історичність світогляду (міфологія, релігія, філософія). Сучасна світоглядна парадигма. Філософія як теоретична основа світогляду.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Історизм філософського знання. Відношення «людина – світ» і потреби людини. Потреба в мудрості – найвища духовна потреба.

Східна філософська парадигма: загальна характеристика. Індійський варіант східної парадигми: основні філософські школи – веданта, чарвака-локаята, буддизм, ньяя-вайшеша, йога.

Китайський варіант східної парадигми: основні філософські школи і мислителі – Кун Фуцзи, Моцзи, Менцзи, даосизм, легізм.

Західна філософська парадигма: загальна характеристика. Філософія досократівської доби: Мілетська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен). Геракліт, Піфагор, Елейська школа (Ксенофан, Парменід, Зенон), Емпедокл і Анаксагор.

Філософія класичної доби: атомізм Демокрита, Сократ і його філософські ідеї, філософське вчення Платона, філософська система Аристотеля, вчення Епікура, скептицизм, стоїцизм і практицизм.

Тема 3. Філософія епохи Середньовіччя та доби Відродження

Особливості формування християнської філософії. Патристика (Тертулліан, Августин). Схоластика (Т. Аквінський). Філософський сенс заповідей Христа. Проблема загальних понять у філософії номіналізму та реалізму. Науково-природничі погляди Р. Бекона. У. Оккам про універсалії, субстанцію. Теологізація системи управління суспільством в умовах Середньовіччя.

Характеристика філософської парадигми Ренесансу. Антропоцентризм. Гуманізм. Раннє (італійське) Відродження. Філософсько-світоглядні позиції Данте Алігьєрі, Франческо Петрарки, Миколи Кузанського, Леонардо да Вінчі. Філософське вчення Марсіліо Фічіно. Соціальна філософія Нікколо Макіавеллі.

Пізнє (Північне) Відродження. Світоглядні ідеї Миколая Коперника. Філософське вчення Еразма Роттердамського. Соціальна філософія Томаса Мора і Томмазо Кампанеллі. Філософські ідеї П'єтро Помпонацці. Скептицизм Мішеля Монтеня.

Світогляд і філософія Джордано Бруно. Філософсько-теологічні і реформаційні ідеї Томаса Мюнцера, Мартіна Лютера і Жана Кальвіна.

Змістовий модуль 2.

Європейська та українська філософія

Тема 1. Західноєвропейська філософія Нового часу та епохи Просвітництва

Епоха наукових революцій та її вплив на розвиток філософії. Емпіризм і раціоналізм – методологічна основа управління суспільством у XVII – XVIII ст.

Ф. Бекон – засновник емпіричного природознавства. Індуктивний метод Бекона.

Раціоналізм Р.Декарта. основні правила його наукового методу. Раціоналістична філософія Б.Спінози.

Філософія французького Просвітництва. Вольтер і Руссо.

Французькі просвітники: Шарль Монтеск'є («Про дух законів»), Жан-Жак Руссо («Про суспільний договір»), Франсуа-Марі Вольтер («Філософські листи», «Філософський словник»).

Французькі матеріалісти: Жюльєн Ламетрі («Людина-машина»), Клод Гельвецій («Про розум»), Поль Гольбах («Система природи»), Дені Дідро («Думки про пояснення природи», «Філософські принципи матерії і руху»).

Тема 2. Німецька класична філософія

Ідеалізм і діалектика – основні риси німецької класичної філософії. Апофатичне пізнання і філософський ідеалізм. Реформація та ідеалістична діалектика. Німецьке просвітництво: популярна і містична філософія.

Критичний ідеалізм Імануїла Канта: «Кантівський переворот» у філософії, вчення про ноумени і феномени, теорія пізнання, категоричний імператив.

Суб'єктивний ідеалізм Йогана Фіхте («Науковчення»). Філософія тотожності Фрідріха Шеллінга («Система трансцендентального ідеалізму»).

Філософська система Георга Гегеля («Енциклопедія філософських наук»). Діалектика Духа. Проблеми свободи. Філософія історії.

Філософські погляди Людвіга Фейєрбаха («Основні положення філософії майбутнього», «Суть християнства»).

Філософське вчення Карла Маркса: гуманістичний матеріалізм, проблема відчуження, гуманізація природи і натуралізація людини, соціальна теорія.

Тема 3. Сучасна світова філософія

Характеристика сучасної філософської парадигми: суб'єктивізм, ірраціоналізм, гуманізм, лібертизм, вітальний універсум. Ірраціоналізм Артура Шопенгауера («Світ як воля і уява») та Сьорена К'єркегора («Страх і трепет», «Хвороба до смерті»). «Філософія життя» Фрідріха Ніцше («Так казав Заратустра», «Воля до влади»).

Екзистенціалізм: Мартін Хайдеггер («Буття і час»), Карл Ясперс («Філософія існування»), Габріель Марсель («Бути і мати»), Жан-Поль Сартр («Буття і ніщо»).

Позитивізм і неопозитивізм. Класичний позитивізм: О. Конт, Д. Мілль, Г. Спенсер. Емпіріокритицизм (Е. Мах, Р. Авенаріус): «Критика досвіду», теорія нейтральних елементів досвіду, принцип найменшої міри сили.

Неопозитивізм і його форми: логічний позитивізм (М. Шлік, Р. Карнап, Л. Вітгенштейн – ранній) і принцип верифікації; логічний негативізм (К. Поппер) і принцип фальсифікації; семантичний позитивізм (Б. Рассел, А. Тарський, Л. Вітгенштейн – пізній).

Філософія психоаналізу і неофрейдизм. Основні позиції психоаналізу. Зигмунд Фрейд: вчення про несвідоме. Карл Юнг: вчення про колективне несвідоме. Еріх Фромм: теорія дихотомій. Філософсько-психологічні ідеї неофрейдизму (А. Адлер, В. Рейх, К. Хорні, Г. Саллівен, Г. Маркузе).

Новітні філософські напрями: філософська герменевтика, філософська антропологія, історіософські напрями, постпозитивізм, структуалізм, філософський постмодерн, «нова філософська хвиля».

Тема 4. Українська філософія

Основні риси українського світоглядного менталітету. Світоглядні джерела української ментальності: діалог міфологій, діалог релігій, народна культурно-художня творчість.

Філософія періоду Київської Русі (IX – XII ст. ст.) Теоретичні та літературні джерела. Розуміння філософії. Проблеми пізнання (знання та віра, пізнання Бога, складові процесу пізнання), проблеми буття (християнський космогенез і християнська космологія, макрокосм і мікрокосм). Проблеми людини (людина в ієрархії живих істот, дуалізм людської природи). Морально-етичні проблеми. Естетичні проблеми. Єдність морального і естетичного. Проблеми історії: стара і нова історія.

Філософія українського Передвідродження (XIII – XV ст. ст.). Духовна культура Передвідродження. Літературні джерела і основні філософські ідеї (дуалізм поглядів на природу, активність пізнання, соціально-етичні проблеми).

Філософія українського Відродження (XVI – XVII ст.ст.). Діячі періоду українського Відродження: Ю. Дрогобич, І. Вишенський, Л. Зизаній, С. Зизаній, З. Копистенський, І. Копинський, С. Оріховський, К. Сакович, Г. Смотрицький, М. Смотрицький, К. Ставровецький, Х. Філалет.

Проблема людини (антропоцентризм, єдність макрокосмосу і мікрокосмосу, сенс життя). Пізнання і самопізнання. Соціальні проблеми (світська і церковна влада, держава та індивід, Божий і природний закони).

Філософські ідеї діячів Острозької академії. Духовне становлення людини (роль слова, самопізнання, внутрішня людина). Гуманістичні ідеї (антропоцентризм, ідея добродійності, духовна сутність людини).

Філософські ідеї діячів Києво-Могилянської академії: П. Могила, Ф. Прокопович, С. Яворський, І. Галятовський, Г. Кониський, Л. Баранович, І. Гізель, Г. Щербацький. Проблема буття (матерія, рух, простір і час). Проблема пізнання (істина, структура процесу пізнання, «вроджені» ідеї). Соціально-етичні проблеми (сенс життя, добро і зло, державницькі ідеї).

Філософія Григорія Сковороди. Філософія – мистецтво життя. Вчення про буття. Єдність Макрокосму і Мікрокосму. Вчення про Бога. Пізнання і самопізнання. Внутрішня і зовнішня людина. Переображення серця. «Внутрішнє християнство». Ідея «сродної праці». Етичне вчення. Проблема щастя, добра і зла. Пантеїзм.

Філософія українського романтизму. Світоглядно-філософські ідеї в творчості І. Котляревського, П. Гулака-Артемівського, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Максимовича, М. Шашкевича, М. Гоголя.

Філософські погляди діячів Кирило-Мефодіївського братства: М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко.

«Філософія серця» і вчення про ідею П. Юркевича.

Філософські напрями кінця XIX – початку XX століття. Позитивізм В. Лесевича. Персоналізм О. Козлова і О. Гілярова. Неокантіанство Г. Челпанова. Монодуалізм М. Грота. Психологізм В. Зеньковського. Релігійна філософія П. Лінницького.

Філософія національного радикалізму. Д. Донцов: вчення про націю, соціально-етична концепція. Микола Міхновський і його Маніфест національного радикалізму.

Філософські погляди В. Липинського: вчення про національну еліту, теорія монархічної держави, вчення про націю, націотворення і державотворення.

Філософські погляди Д. Чижевського: буття і людина, філософія культури, проблеми історії філософії.

Світоглядно-філософська ситуація в Україні (XX ст.). Філософські ідеї діячів «розстріляного Відродження»: М. Хвильовий, М. Зеров, В. Юринець, М. Куліш, Л. Курбас та інші.

Філософські і світоглядні позиції В. Вернадського (концепція ноосфери). Історіософська концепція М. Грушевського. Філософські погляди та світоглядні ідеї В. Винниченка (вчення конкордизму, проблеми націо- і державотворення).

Українська філософія в умовах «другого Відродження». Академічна філософія: П. Копнін, В. Шинкарук та інші представники сучасної генерації українських філософів. Світоглядно-філософські мотиви української літератури нашого часу: «офіційна», десидентська і діаспорна література.

Змістовий модуль 3.

Теоретичні засади філософії

Тема 1. Онтологія

Поняття про буття і його особливості. Субстанція, субстрат і матерія. Єдність і різноманітність форм буття. Проблема множинності світів. Простір і час – найзагальніші форми буття. Фізичний, біологічний та соціальний простір і час. Рух як спосіб буття. Форми руху. Рух і розвиток. Діалектика як вчення про розвиток і спосіб філософствування. Категорії і закони діалектики. Історичні форми діалектики.

Буття і становлення людини. Місце людини в світі. Людинобуття: яким воно є і яким може бути. Свобода людини і буття.

Буття як діяльність. Буття і практика. Антропоцентризм практики. Взаємовідносини людини і світу. Структура практичної діяльності (суб'єкт, об'єкт, умови, мета, засоби, способи).

Буття і життя. Життя і його сутність. Сенс життя. Феномен смерті. Життя як дарунок і відповідь.

Тема 2. Гносеологія

Теорія пізнання (гносеологія) як сфера філософського знання, її предмет та основні категорії.

Проблема співвідношення об'єкта і суб'єкта пізнання (Декарт, Спіноза, Берклі). Гносеологія у філософії Гегеля і філософії марксизму. Основні принципи сучасної наукової гносеології (об'єктивність, пізнаванність, активне творче відображення, єдність теорії і практики, історизм тощо). Творчість як конструктивний принцип пізнання. Платон, Аристотель про феномен творчості. Проблеми творчості у працях Абельяра, Р.Бекона, Гегеля. Синтезуюча природа творчості. Основні форми творчості. Свобода творчості – основа формування демократичних відносин у суспільстві.

Історична і соціокультурна детермінація пізнання.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		Л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Змістовий модуль 1. Філософія в історичній ретроспективі												
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	9	2	2			5	12		2			10
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	10	2	2			6	12		2			10
Тема 3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження	8	2	2			4	10					10
Разом за змістовим модулем 1	27	6	6			15	34		4			30
Змістовий модуль 2. Європейська та українська філософія												
Тема 4. Західноєвропейська філософія Нового часу і епохи Просвітництва	9	2	2			5	13	1	2			10
Тема 5. Німецька класична філософія	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Сучасна світова філософія	11	2	2			7	10					10
Тема 7. Українська філософія	9	2	2			5	10					10
Разом за змістовим модулем 2	41	8	8			25	43	1	2			40
Змістовий модуль 3. Теоретичні засади філософії												
Тема 8. Онтологія	11	2	2			7	6	1				5
Тема 9. Гносеологія	11	2	2			7	7		2			5
Разом за змістовим модулем 3	22	4	4			14	13	1	2			10
Усього годин	90	18	18			54	90	2	8			80

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність філософії та її роль в суспільстві	2	2
2	Філософія Стародавнього світу	2	2
3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	2	
4	Західноєвропейська філософія Нового часу та доби Просвітництва	2	2
5	Німецька класична філософія	2	
6	Сучасна світова філософія	2	
7	Українська філософія	2	
8	Онтологія	2	
9	Гносеологія	2	2
	Всього:	18	8

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Місце філософії у самопізнанні людини.	1	2
2	Людиновимірна сутність філософії.	2	2
3	Духовні аспекти українського відродження.	1	2
4	Філософія мови	2	4
5	Буття та небуття.	2	4
6	Буття і час. Вічне і минуле.	2	2
7	Соціопсихологічні концепції суспільства.	2	2
8	Теорія соціальної дії (М. Вебер, Т. Парсонс).	1	3
9	Взаємодія, взаємовплив влади та демократії.	2	2
10	Роль особистості в історичному процесі.	2	2
11	Проблема сенсу історії.	2	2
12	Культура і цивілізація.	2	4
13	«Плотське» та «духовне» в людині.	1	2
14	Проблема відчуження людини в історії філософії	2	2
15	Людське буття як «співбуття».	2	2

16	Поняття цілепокладання: сутність та значення.	2	2
17	Істина та заблудження.	2	2
18	Заблудження та вірогідне знання, дезінформація і правда.	2	2
19	Творчість в контексті проблеми ідеального.	2	2
20	Цінності як регулятори поведінки людини.	2	2
21	Плюралізм цінностей та проблема культурного порозуміння.	2	2
22	Філософсько-світоглядна концепція В. І. Вернадського: вчення про біосферу та ноосферу	2	4
23	Особливості української міфології	2	4
24	Інформаційно-техногенне суспільство та тенденції його розвитку	1	4
25	Свідомість, самосвідомість, підсвідомість: форми прояву та проблеми взаємозв'язку	1	4
26	Мораль та спадкоємність норм культури	1	4
27	Наука і майбутнє людства	1	2
28	Ціннісні орієнтації в структурі людської діяльності	2	3
29	Культура в сучасному світі	2	2
30	Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії	2	2
31	Філософські погляди діячів Кирило-Мефодіївського братства	2	2
	Всього	54	80

8. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Огляд публікацій із проблематики філософії обсягом 3–4 стор. (сторінка – 300–320 слів комп'ютерного набору 14-м кеглем через 1,5 інтервалу).

2. Повідомлення на студентську наукову конференцію за результатами власного дослідження обсягом 3–4 стор.

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

ІНДЗ оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- 6) можлива наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4 (15 балів)-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:
укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;
 уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її й обґрунтувати ухвалене рішення;

упевнено відповідати на запитання викладача й без зауважень із їх боку;

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;

укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;

уміти обґрунтувати ухвалене рішення;

добре відповідати на запитання викладача.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;

розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо вирішення;

позитивно відповідати на запитання викладача;

допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути, власне кажучи, правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у п.3.

Оцінка знання матеріалу, оцінюється за 4-ри бальною системою і згідно з «Методикою переведення показників успішності знань студентів» переводить у систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 1).

Оцінка національною шкалою	за	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1		2	3	4
ВІДМІННО		Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	10-15 балів
ДОБРЕ		Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	5-10 балів
		Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	
ЗАДОВІЛЬНО		Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	0-5 балів
		Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	
НЕЗАДОВІЛЬНО		Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	0 балів
		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	

* При оцінюванні ІНДЗ приділяють увагу також їх якості й самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась вимога не буде виконана, то оцінка знижується.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінари, індивідуальні науково-дослідні завдання; пояснювально-ілюстративні, проблемні та частково-пошукові методи з використанням аудіовізуальних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення освітнього процесу, електронних бібліотек та архівів, онлайн-енциклопедій, -словників і -баз даних.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання, оцінка самостійної та індивідуальної роботи, підсумкове тестування, екзамен.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточна успішність									ІНДЗ	Тест	Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5	Кількість балів за 100-бальною шкалою
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2			Змістовий модуль №3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	40	50	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5					

Критерії та норми оцінювання знань студентів з філософії

- На оцінку «5» (відмінно, А, зараховано) студент повинен:
 - глибоко та всебічно розуміти тему, вільно й аргументовано викладати її зміст;
 - чітко бачити функціонально-логічну структуру теми, визначати головні та другорядні її складові, розкривати суттєві взаємозв'язки між її структурними елементами;
 - вміти робити висновки та викладати підсумки, пояснювати їх і підтверджувати фактичним матеріалом (практичними прикладами);
 - вміти застосовувати теоретичний матеріал, правила, принципи і закони філософії в процесі осмислення, пояснення і вирішення проблемних філософських завдань.
- На оцінку «4» (добре, В, С, зараховано) студент повинен:
 - достатньо розуміти і в належному обсязі висвітлювати основний зміст згідно її логічної структури;
 - бачити суттєві взаємозв'язки між основними структурними елементами теми, вміти відрізнити серед них головні від другорядних;
 - вміти застосовувати теоретичний матеріал для аналізу конкретних філософських завдань, в осмисленні практичного матеріалу;
 - достатньо володіти логічними термінами, поняттями, правилами і прийомами філософського мислення при викладі змісту теми.
- Оцінка «3» (задовільно, D, E, зараховано) виставляється, якщо студент:
 - виявляє лише поверхове розуміння змісту теми, фрагментарно висвітлює теоретичний матеріал, допускає порушення його логічної структури та послідовності викладу;
 - допускає помилки у визначенні головного і другорядного у змісті теми, недостатньо бачить взаємозв'язки між її структурними елементами;
 - недостатньо володіє термінами і поняттями, необхідними для висвітлення теми;
 - виявляє недостатнє вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення чи пояснення практичних філософських завдань.

4. Оцінка «2» (незадовільно, FX, F, незараховано) виставляється, якщо у студента:
- відсутнє розуміння основного змісту теми;
 - відсутнє вміння виокремити головне від другорядного в структурі теми;
 - немає навиків у застосуванні теоретичного матеріалу до пояснення практичних філософських завдань;
 - відсутні значні труднощі у використанні термінів і понять філософії.

Таблиця 1 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	90-100 балів
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	82-89 балів
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	75-81 балів
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	67-74 балів
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	60-66 балів
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	35-59 балів
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	0-34 балів

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани семінарських занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. *Литвинчук О.В., Муляр В.І.* Філософія: навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с.
2. Філософія: підручник / *В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо.* Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
3. *Вільчинський Ю.М., Северин-Мрачківська Л.В., Гаєвська О.Б.* Філософія [Електронний ресурс] : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.

Допоміжна

1. *Андрущенко В.П., Михальченко М.І.* Сучасна соціальна філософія. К.: Генеза, 1996. 369 с.
2. *Герасимчук А.А., Тимошенко З.І.* Філософія. Курс лекцій. К., 1999. 424 с.
3. *Гринів О.* Історія української філософії. Львів : Тріада плюс, 2015. 302 с.
4. *Причепій С., Черній А., Чекаль Л.* Філософія : Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Академвидав, 2009. 592 с.
5. *Ярошовець В.* Філософія : Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 648 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка (книжковий фонд).
2. Бібліотека кафедри історії та методики навчання КОГПА ім.Тараса Шевченка.
3. Кременецька міська бібліотека ім. Ю. Словацького.
4. Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Електронна бібліотека Ін-ту історії України НАН України. URL: <http://resource.history.org.ua/>
6. Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <http://www.chtyvo.org.ua>
7. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://elib.nlu.org.ua>
8. Онлайн-енциклопедія «Вікіпедія». URL: <https://uk.wikipedia.org>